

6. แผนด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

6. แผนปฏิบัติการรายด้าน ปี พ.ศ.2569 ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1. นิยามศัพท์

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในการประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ สรรพวิชา องค์อาชีพ เครือข่าย ทุกส่วนภาคีในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ เป้าหมาย จังหวัดนครศรีธรรมราช ในมิติตั้งต่อไปนี้ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้าน สิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

กลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ชุมชนหรือหน่วยงานหรือสถาบันภายนอกมหาวิทยาลัย ที่เป็นเป้าหมายหลักในการให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัย เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวเกิดการพัฒนาขึ้น อันเป็นผลจากการ ให้บริการวิชาการของมหาวิทยาลัย

การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การผสมกลมกลืนของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรร ทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบัน (Organization-wide Goal) การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในทิศทาง เดียวกัน (Alignment) ซึ่งการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายใน ระบบการจัดการ ผลการ ดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือ ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจาก ประสบการณ์ และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดจากคน รุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ระหว่างการสืบทอดมีการปรับ ประยุกต์และเปลี่ยนแปลง จนอาจเกิดความรู้ใหม่ ตามสภาพการณ์ทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2. การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็นของแผนปฏิบัติการรายด้าน ปี พ.ศ.2569 ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

2.1. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน

ปัจจัยด้าน	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
โครงสร้าง (Structure)	-	-
กลยุทธ์ (Strategy)	S1. คณะมีการพัฒนาท้องถิ่นที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่น	W1. ขาดการส่งเสริมและขาดการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นในลักษณะของ Partner W2. ขาดการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นให้แก่ ชุมชนไปสู่การพัฒนาวิชาชีพ รายได้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน W3. ขาดการทำแผนกลยุทธ์แผนในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่มหาวิทยาลัยทำความร่วมมือ
ระบบ (Systems)	S2. คณะมีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการที่ชัดเจน S3. คณะเครือข่ายความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและท้องถิ่นที่ไปให้บริการ S4. คณะมีความร่วมมือกับองค์กรและหน่วยงานภายนอกในการสนับสนุนการให้บริการ การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง S5. มีการส่งเสริมให้พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นด้านการบริการวิชาการเชิงพื้นที่	W4. ด้านบริการวิชาการเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เป็นปัจจุบัน W5. ขาดความชัดเจนในระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณ

ปัจจัยด้าน	จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
ทักษะ (Skills)	<p>S6. มีศาสตร์หรือสาขาที่หลากหลาย พร้อมในการประยุกต์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น</p> <p>S7. มีการประยุกต์องค์ความรู้เพื่อพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับนโยบายและพันธกิจของมหาวิทยาลัย</p> <p>S8. คณาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ มีองค์ความรู้ประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญในการพัฒนาท้องถิ่น</p>	
รูปแบบ (Styles)	S9. มีการบูรณาการข้ามศาสตร์ของหน่วยงานภายในคณะ พร้อมในการประยุกต์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-
บุคลากร (Staffs)	S10. มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้บุคลากรปฏิบัติงานด้านบริการวิชาการด้านชุมชน	W6. บุคลากรขาดความเข้าใจในเรื่องการบูรณาการการประยุกต์วิชาการในการพัฒนาท้องถิ่น
ค่านิยมร่วม (Shared value)	-	-

2.2 การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน

ปัจจัยด้าน	โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
การเมือง (Politics)	O1. นโยบายรัฐบาลและกระทรวง อว. มุ่งเน้นให้ราชภัฏเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น O2. มีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนงานที่ชัดเจนในการพัฒนาท้องถิ่น	T1. ทศนคติ แนวคิดส่วนบุคคลของประชาชนในเชิงลบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่บริการวิชาการ
เศรษฐกิจ (Economics)	O3. นโยบายรัฐบาลมุ่งเน้นการเพิ่มรายได้ให้ชุมชนยกระดับเศรษฐกิจฐานราก	-
สังคม (Social)	O4. มีเครือข่ายศิษย์เก่า อาจารย์เก่า องค์กร หน่วยงานท้องถิ่น ที่พร้อมให้ความร่วมมือกับคณะในการพัฒนาท้องถิ่น O5. มีพื้นที่ให้ความร่วมมือการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนอื่น (Are Based and Community Engagement)	T2. สถานการณ์โรคระบาด ส่งผลกระทบในเชิงพื้นที่สำหรับการบริการวิชาการ
เทคโนโลยี (Technological)	O6. นโยบายภาครัฐส่งเสริมให้จัดทำศูนย์ข้อมูลอัจฉริยะ O7. ชุมชนมีความตื่นตัวในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	T3. ชุมชนยังขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศและยังขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น
สิ่งแวดล้อม (Environmental)	-	T4. สภาพแวดล้อม และสถานการณ์ทางธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้ ที่ส่งผลกระทบในเชิงพื้นที่ในการบริการวิชาการ
กฎหมาย (Legal)	1. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 มีจุดเน้นให้เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	-

3. สารสำคัญของแผนปฏิบัติการรายด้าน ปี พ.ศ.2569 ด้านการบริการวิชาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

3.1 วัตถุประสงค์/เป้าหมาย (Goal)

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่บริการตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ให้ชุมชนในพื้นที่บริการสามารถพึ่งตนเองได้ และเป็นชุมชนต้นแบบในการพัฒนา

3.2 เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์

เป้าประสงค์	ผลลัพธ์ที่สำคัญ	หน่วยนับ	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.2566 – 2568 (ถ้ามี)			ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
			2566	2567	2568	2569	
Objective ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองได้ และเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน	จำนวนองค์ความรู้หรือเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	องค์ความรู้/นวัตกรรม	-	-	-	6	1. ส่งเสริมและสนับสนุนศักยภาพนักวิจัยในการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการตนเองของชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อม สุขภาพและการศึกษา 2. ส่งเสริมผลงานวิจัยสู่การตีพิมพ์เผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ และการจดทรัพย์สินทางปัญญา
	จำนวนหมู่บ้าน/โรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาจากการดำเนินโครงการโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช (C)	หมู่บ้าน/โรงเรียน	15 หมู่บ้าน	8 หมู่บ้าน / 1 โรงเรียน	2 หมู่บ้าน /โรงเรียน	10 หมู่บ้าน /โรงเรียน	

เป้าประสงค์	ผลลัพธ์ที่สำคัญ	หน่วยนับ	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.2566 – 2568 (ถ้ามี)			ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
			2566	2567	2568	2569	
	สัดส่วนโครงการเพื่อพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based Development) ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราชเทียบกับโครงการบริการวิชาการ	ร้อยละ	-	-	-	90	
	จำนวนนวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	นวัตกรรม	-	-	-	10	
	จำนวนครัวเรือน ที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับรายได้เพิ่มขึ้น	ครัวเรือน	-	-	-	7	
	จำนวนชุมชนต้นแบบ/โรงเรียนต้นแบบ/ศูนย์การเรียนรู้ต้นแบบการพัฒนาตามบริบทเชิงพื้นที่และภูมิสังคม	ชุมชน	-	-	-	1	

เป้าประสงค์	ผลลัพธ์ที่สำคัญ	หน่วยนับ	ผลการดำเนินงาน พ.ศ.2566 – 2568 (ถ้ามี)			ค่าเป้าหมาย	กลยุทธ์
			2566	2567	2568	2569	
	จำนวนประชากรที่เข้าร่วม โครงการเกิดทักษะ/ สมรรถนะการจัดการ เรียนรู้และนำไปใช้ ประโยชน์	คน	-	-	-	900	

3.3 โครงการ/กิจกรรม

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ปีเพื่อดำเนินการ 2569	หน่วยงานดำเนินการ หลัก
1.	<p>โครงการ พัฒนางานวิจัย สร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น</p> <p><u>สาระสำคัญ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การบูรณาการความรู้และวิจัย: การนำความรู้และผลการวิจัยจากสถาบันการศึกษาหรือองค์กรวิชาการมาประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เช่น การเกษตร การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ, หรือการส่งเสริมเศรษฐกิจท้องถิ่น 2. การพัฒนาทักษะและศักยภาพของบุคลากรในท้องถิ่น: การจัดฝึกอบรมหรือพัฒนาทักษะให้กับบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการทำงานและการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น 3. การร่วมมือกับภาคประชาชนและหน่วยงานท้องถิ่น: การสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา, หน่วยงานภาครัฐ, และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนามีความยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง 4. การส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน: การสร้างแผนการพัฒนาเพื่อรองรับการเติบโตในระยะยาว โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และคำนึงถึงความเป็นอยู่ของชุมชนและสิ่งแวดล้อมในอนาคต 		
	กิจกรรมที่ 1 เสริมทักษะภาษาไทยเพื่อบูรณาการการเรียนรู้สู่โรงเรียนในชุมชน	✓	สาขาวิชาภาษาไทย
	กิจกรรมที่ 2 อบรมวิจัยในชั้นเรียนเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	✓	สาขาวิชาศิลปกรรมศึกษา

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ปีเพื่อดำเนินการ 2569	หน่วยงานดำเนินการ หลัก
2	<p>โครงการ ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราชด้วย BCG Model บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>โครงการมุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถ ยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ผ่านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิด BCG ซึ่งประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> • B (Bio Economy): ใช้ทรัพยากรชีวภาพในพื้นที่ เช่น เกษตรอินทรีย์ สมุนไพร ประมงพื้นบ้าน • C (Circular Economy): ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรหมุนเวียน ลดของเสีย และใช้เทคโนโลยีรีไซเคิลในกระบวนการผลิต • G (Green Economy): สร้างเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อยคาร์บอน และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ <p>โดยยึดหลัก ความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม</p> <p>ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยในฐานะหน่วยงานวิชาการจะทำหน้าที่เป็น “พี่เลี้ยง” ให้กับชุมชนในด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> • การถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี • การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP / GI / ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น) • การสร้างช่องทางตลาดทั้งออฟไลน์และออนไลน์ • การฝึกอบรมและพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน <p>เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่มั่นคง ยั่งยืน และสามารถขยายผลไปยังชุมชนอื่น ๆ ได้ในอนาคต</p>		

ที่	โครงการ/กิจกรรม	ปีดำเนินการ 2569	หน่วยงานดำเนินการ หลัก
	กิจกรรมที่ 1. อบรมการเขียนโครงการ	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 2. ชุมชนสุขใจ ใส่ใจสุขภาพะ พัฒนาทักษะอาชีพและสันตนาการ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 3. ยกระดับคุณภาพชีวิต และภูมิปัญญาท้องถิ่นพื้นที่นาพุทธรูมิ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 4. ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้วยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สุขภาพชุมชนตำบลควนชะลิก อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 5. การส่งเสริมสนับสนุนการใช้และการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านสุขภาพ การแพทย์แผนไทย การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือกอื่น ๆ	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 6. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อความมั่นคงและยั่งยืนเชิงพื้นที่กรณีประเพณีการชักพระเดือน 5 ตำบลคลอง อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 7. พัฒนาทักษะด้านศิลปกรรมชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้เยาวชนในชุมชนพื้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช	✓	คณะ/สาขาวิชา
	กิจกรรมที่ 8. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นของกลุ่มผู้สูงอายุตำบลท่าศาลาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน	✓	คณะ/สาขาวิชา